

Lausunto

18.2.2022

 VN/3713/2020
 VN/3713/2020-VM-55

Maa- ja metsätalousministeriö

Valtiovarainministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eläinlääkintähuoltolaista

Tausta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi eläinlääkintähuoltolaki, jolla kumottaisiin voimassa oleva eläinlääkintähuoltolaki. Lisäksi ehdotetaan muutettaviksi eräitä siihen liittyviä lakeja.

Uuden lain mukaan kunnilla olevaa perustasoisten eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuuta täsmennettäisiin ja rajattaisiin. Järjestämisvastuu kattaisi laissa yksilöitävät palvelut. Seura- ja harrastuseläinten palvelujen osalta ehdotus merkitsisi osalla alueista kuntien lakisääteisten velvollisuuksien laajenemista.

Muutoksella halutaan turvata yhteiskunnallisesti tärkeiden palvelujen ja koko eläinlääkintähuollon toimivuutta. Lisäksi pyritään poistamaan niitä tulkintaepäselvyyksiä ja ristiriitoja, joita liittyy julkisen ja yksityisen sektorin väliseen kilpailuneutraliteettiin vaikuttavien lakien samanaikaiseen soveltamiseen.

Asiakasmaksuja koskeviin säännöksiin ehdotetut muutokset antaisivat kunnille mahdollisuuden saada lisätuloja kunnaneläinlääkärin vastaanotolla tuotettavista palveluista. Asiakasmaksuja koskevien säännösten väljentäminen lisäisi myös valtakunnallisten työmarkkinaosapuolten sopimusvapautta palkkojen osalta ja antaisi niille mahdollisuuden halutessaan kehittää uudenlaisia palkkausratkaisuja.

Eläinlääkärikoulutusta järjestävälle julkisoikeudelliselle yliopistolle ehdotetaan säädettäväksi vastuu eläinlääkäripalvelujen tuottamisesta lain säännösten mukaisesti määrittävällä toiminta-alueella. Muutoksella halutaan turvata Helsingin yliopiston Yliopistollisen eläinsairaalan toimintaan se potilasaines, jota eläinlääkäreiden koulutuksen ja eläinlääketieteellisen tutkimuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen edellyttää. Yliopiston tuottamat julkiset eläinlääkäripalvelut rahoitettaisiin asiakasmaksujen lisäksi kuntakorvauksilla.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

Yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien velvollisuuksia koskeva sääntely vastaisi olennaisilta osin voimassa olevaa sääntelyä. Potilasasiakirjojen säilyttämistä koskevia vastuuta täsmennettäisiin.

Lausunto

Valtiovarainministeriö korostaa lausunnossaan jo työryhmän raportissa ministeriön esiintuomia näkökohtia:

Ehdotuksen tavoitteet ovat sinänsä kannatettavia. Tavoitteiden yhteensovittaminen on kuitenkin haasteellista ja kokonaisuus monimutkainen. Edelleen on tarvetta arvioida eri näkökohtien ja muun asiaan vaikuttavan lainsäädännön merkitystä ja vaikutuksia sekä sitä, ovatko keinot kaikilta osin oikeat tavoitteisiin nähden.

Järjestämisvastuun laajentaminen

Ehdotuksessa laajennetaan peruseläinlääkäripalvelujen (ehdotuksen 9 §:ssä erikseen määritellyt palvelut) järjestämisvastuuta seura- ja lemmikkieläinten osalta koskemaan myös alueita, joilla on vastaavia markkinoilla tuotettuja palveluja. Nykyisen lain mukaan muille kotieläimille kuin laissa määritellyille hyötyeläimille peruseläinlääkäripalvelu on järjestettävä vain silloin, kun tällaista palvelua ei ole muutoin saatavilla ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella. Ehdotus merkitsee siten laajennusta kuntien lakisäätöihin tehtäviin alueilla, joilla on vastaavia markkinoilla tuotettavia palveluja, vaikka käytännössä osa alueista on kyseisiä palveluja jo järjestänytkin.

Seura- ja lemmikkieläinten peruseläinlääkäripalvelujen lakisäätöisyyden laajentamisella koskemaan myös alueita, joilla on markkinoilla tuotettuja palveluja, halutaan myös välttää näiden palvelujen yhtiöittämisvelvollisuus. Kuntalain yhtiöittämisvelvollisuuden taustalla ovat EU-oikeuden valtioneuvoston päätökset. Yhtiöittämisvelvollisuus lisättiin kuntalakiin vuonna 2013 johtuen komissiolle tehdyistä valtion ja kuntien liikelaitoksia koskevista kanteluista. Komission mukaan kuntien toimiessa kilpailutilanteessa markkinoilla niiden toimintaan liittyy valtioneuvoston päätösten vastaista tukea (konkurssisuoja ja kuntien veroedut). Kuntien velvollisuus yhtiöittää markkinaehtoinen toimintansa poistaa näiden tukielementtien olemassaolon. Kuntalain muutoksen jälkeen komissio lopetti em. kanteluiden tutkimisen.

Ei liene vielä selvää, että esitetty ratkaisu olisi hyväksyttävissä EU:n valtioneuvoston päätösten näkökulmasta. Mahdolliset vaihtoehdot on arvioitava huolellisesti ja esitys perusteltava riittävästi. Lausuttavana olevan esityksen perusteluissa on osin vielä oletuksia, joita on vaikea todentaa. Myös kustannusvaikutusten arviointi on vielä jossain määrin epävarmalla pohjalla.

Helsingin yliopiston eläinsairaalan asema palvelujen tuottajana

Tiettyjen kuntien lakisäätöinen velvoite käyttää peruspalvelujen järjestämisessä yliopistollisen eläinsairaalan palveluja, on erityisen ongelmallinen kuntien itsehallinnon näkökulmasta. Esityksen mukaan tiettyjen kuntien osalta laissa säädetään palvelujen tuottamistapa. Niiden kuntien määrittely, joita säädös koskisi, perustuu nykyisin voimassa oleviin vapaaehtoisiin sopimuksiin.

Kuntalain 8 §:ssä kuvataan kunnan järjestämisvastuuta sille laissa säädettyjen tehtävien osalta. Järjestämisvastuuseen kuuluu, että tehtävien hoidosta järjestämisvastuussa oleva kunta tai kuntayhtymä vastaa muun muassa järjestettävien palvelujen tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä sekä tuottamistavasta. Ehdotus on ristiriidassa esimerkiksi kyseisen sääntelyn kanssa. Ehdotetun säädöksen lähtökohtana on palvelujen laajuuden määrittäminen eläinlääkäreiden koulutuksen ja tutkimuksen näkökulmasta, mikä on

kuntien tehtäviin ja toimintaan liittymätön peruste. Esitys vaikuttaa kunnan järjestämisvastuuseen ja kunnan kustannuksiin ilman kunnan mahdollisuutta vaikuttaa niihin.

Säännöksistä ei myöskään selkeästi ilmene mitä kuntia se koskisi. Kunnan tehtävät tulisi määrittää tarkkarajaisesti ja kuntien tehtävistä tulee säätää lailla.

On huolellisesti arvioitava perustuslain pohjalta, onko tällainen tiettyjä kuntia pakottava säädös kuntien itsehallinnon, rahoitusperiaatteen ja kuntien tehtävistä säätämisen näkökulmasta mahdollinen ja ainoa keino turvata eläinlääkärien koulutus. Ratkaisu ei välttämättä ole myöskään kilpailuoikeuden näkökulmasta ongelmaton.

Muuta

Lisäksi valtiovarainministeriö toteaa, että hallituksen esitys tulee käsitellä ennen sen eduskunnalle antamista kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa.

Osastopäällikkö, ylijohdaja

Jani Pitkäniemi

Finanssineuvos

Anne-Marie Välikangas

VN/3713/2020-VM-55

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: